

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ

סֵדֵר

לְמוֹד יוֹמֵי יְרוּשָׁלַיִם

בְּנִקּוּד מְלֵא

הוֹצָאָה מִיַּחַדָּת בְּעִבּוּר הַסִּידִי בְּרִכְלֵב תַּלְמוּדֵי הַיֵּכָל הַקֹּדֶשׁ

שְׁלוֹמֵיכֶם עַל פִּי הַדְרָכָה

מִרְן מוֹהֲרָא"ש שְׁלִיט"א

הַמְעוֹרָר לְלַמֵּד עַל פִּי סֵדֵר הַדָּרֵךְ הַלְמוּד שֶׁל רַבְּנֵי הַקְּדוּשָׁה מוֹהֲר"ן זי"ע

לְהִיּוֹת בְּכֹל חֶלְקֵי הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה (שִׁחוֹת הַר"ן סִימָן כ"ח; ע"ו)

מִסֵּכֶת פֵּאָה דְּפִים ל"ד – ל"ז

מִסֵּכֶת דְּמַאי דְּפִים א' – ב'

לְמוֹד לְיָמֵי שְׁבוּעַת פְּרָשׁוֹת וְאַתְחַנֵּן

ז' אָב – ו"ג אָב

שְׁנַת תּשׁע"ד

יום ראשון – ז' אָב

[דף ל"ד ע"א]

שָׂאָר שְׁנֵי שָׁבוּעַ, בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים: אֵין לוֹ חוֹמֶשׁ וְאֵין לוֹ בִיעוּר.
עַל דַּעֲתִיהָ דְהִדִּין תַּנְיִי, לֹא לְמַדּוֹ גָּמַע רַבְעֵי מִמַּעַשְׂר שְׁנֵי כָּל
עֵיקַר. מַעֲתָה, אַל יִהְיֶה לוֹ קְדוּשָׁה! קְדוּשָׁתוֹ – מַאֲלִיו לְמַדּוֹ, קוֹדֵשׁ
הִילּוּלִים – הֲרִי הוּא בְּקוֹדֵשׁ שְׁקוּרִין עָלָיו אֶת תְּהַלְלָה.

וַיִּהְיֶה מוֹפֵת לְאוֹנָן! תַּנְיִ: קוֹדֵשׁ הִילּוּלִים – מוֹגִיד שֶׁהוּא אָסוּר
לְאוֹנָן. וַיִּהְיֶה חַיִּיב בְּבִיעוּר! בְּגִין דְּרַבִּי שְׁמַעוֹן פּוֹטֵר בְּבִיעוּר. וַיִּפְדָּה
בְּמַחֲבָר לְקַרְקַע!

רַבִּי זְעִירָא בְּעֵי קוּמֵי רַבִּי אֲבָהוּ: מַנְיִין שֶׁהוּא טָעוּן הִילּוּל? קוֹדֵשׁ
הִילּוּלִים – קוֹדֵשׁ חִילּוּלִים. לֹא מִתְמַנְעִין רַבָּנָן בֵּין ה"י לְחַי"ת.

תַּנְיִ רַבִּי אֵיִבּוּ בַר נַגְרִי קַמְיָה רַבִּי לָא: דְּרַבִּי יִשְׁמַעְאֵל, (וַיִּקְרָא כּו)
וְאִם גָּאֵל יִגָּאֵל אִישׁ מִמַּעַשְׂרוֹ, חֲמִשִּׁיתוֹ יִסַּף עָלָיו – פֶּרֶט לְנִטְעַ

רבעי שאין מוסיף עליו חומש. חזר ותני קומיה: שתי גאולות הן, אחת למעשר שני, ואחת לנטע רבעי.

תמן תנינן: רבי יהודא אומר: אין לנכרי כרם רבעי. וחכמים אומרים: יש לו. אמר רבי אלעזר: ביני מתניתא, אין לנכרי כרם רבעי כל עיקר.

רב ביבי אמר: בעון קומי רבי זעירא בשם רבי אלעזר, אתיא דרבי יהודא בבית שמאי על דעתיה דרבי, כמה דבית שמאי אומרים: לא למדו לנטע רבעי אלא מפעשר שני, כמה דתימר אין מעשר שני בשביעית, ודכוותה, אין נטע רבעי בשביעית, כן רבי יהודא אומר: לא למדו נטע רבעי אלא מפעשר שני. כמה דתימר: אין מעשר שני בסוריא, דכוותיה אין נטע רבעי בסוריא. אמר ליה: חמי מה אמר, לא אמר אלא אין לו חומש ואין לו ביעור, הא שאר דברים – יש לו.

רבי יהודא אומר: אין לנכרי כרם רבעי בסוריא. שמואל בר אבא בעי: הא בית שמאי אומרים: לא למדו נטע רבעי אלא מפעשר שני, כמה דתימר: "אין מעשר שני בשביעית", ודכוותיה, אין נטע רבעי בשביעית, ודכוותיה שלישית ושלשית, הואיל ואין בהן

מַעֲשֵׂר שְׁנִי – לֹא יֵהָא בְּהֵן נְטַע רְבַעִי? אָמַר רַבִּי יוֹסִי: שְׁלִישִׁית
וְשְׁלִישִׁית – אַף עַל פִּי שְׂאִין בְּהֵן מַעֲשֵׂר שְׁנִי, יֵשׁ בְּהֵן מַעֲשֵׂר עֲנִי
שְׁבִיעִית – אִין בְּהֵן מַעֲשֵׂר כָּל עֵינָר.

חִיפָה שָׁאֵל: הָא רַבִּי יוֹדָא אָמַר: לֹא לְמַדוּ נְטַע רְבַעִי אֱלָא
מִמַּעֲשֵׂר שְׁנִי, כְּמָה דְתִימַר אִין מַעֲשֵׂר שְׁנִי בְּסוּרְיָא, וְדַכּוּתִיָּה אִין
נְטַע רְבַעִי בְּסוּרְיָא. וְדַכּוּתִיָּה, לֹא לְמַדוּ תְרוּמַת תּוֹדָה אֱלָא
מִתְרוּמַת מַעֲשֵׂר, כְּמָה דְתִימַר: אִין תְרוּמַת מַעֲשֵׂר בַּמִּדְבָּר.
וְדַכּוּתִיָּה, לֹא תִהְיָ תְרוּמַת תּוֹדָה בַּמִּדְבָּר! אָמַר רַבִּי יוֹסִי: לֹא
לְמַדוּ מִמֶּנּוּ אֱלָא לְשִׁיעוּרֵן.

תְּנִי רַבִּי יוֹסִי בְּרַבִּי יְהוּדָא, רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בְּרַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר: לֹא
נִתְחַיְבוּ יִשְׂרָאֵל בְּנְטַע רְבַעִי אֱלָא לְאַחַר אַרְבַּע עֶשְׂרֵה שָׁנָה,
שֶׁבַע שְׁכִיבְשׁוֹ, וְשֶׁבַע שְׁחִילְקוֹ.

אָמַר רַב הַסְדָּא: אֲתִיָּא דְרַבִּי יוֹסִי בְּרַבִּי יְהוּדָא בְּשִׁיטַת רַבִּי
יְהוּדָא אָבוּי. כְּמָה דְרַבִּי יְהוּדָא אָמַר לֹא לְמַדוּ נְטַע רְבַעִי אֱלָא
מִמַּעֲשֵׂר שְׁנִי, כְּמָה דְתִימַר: אִין מַעֲשֵׂר שְׁנִי אֱלָא לְאַחַר אַרְבַּע
עֶשְׂרֵה שָׁנָה, וְדַכּוּתִיָּה אִין נְטַע רְבַעִי אֱלָא לְאַחַר אַרְבַּע עֶשְׂרֵה

שנה. אמר רבי יוסי: והוא בשיטת בנו! סוריא למדה מארבע עשרה שנה. אין ארבע עשרה שנה למדה מסוריא.

בתויב (ויקרא יט, כה): ובשנה החמישית תאכלו את פרו. רבי יוסי הגלילי אומר: הרי את פמוסיף פירות חמישית על פירות רביעית. מה פירות חמישית – לבקלים, אף פירות רביעית – לבקלים. רבי זעירא, רבי יוסי בשם רבי יוחנן, אתיא דרבי יוסי הגלילי ברבי יהודה. כמה דרבי יהודה עשה אותה בנכסיו בן רבי יוסי הגלילי עושה אותו בנכסיו.

רבי ירמיה בעי קומי

[דף ל"ד ע"ב]

רבי זעירא: בדברי מי שהוא עושה אותו בנכסיו, מהו שיהא תניב במעשרות? אומר ליה: בני דאמר רבי יהושע בן לוי. דאמר רבי אבון בשם רבי יהושע בן לוי: לא סוף דבר הלכה זו, אלא כל הלכה שהיא רופפת בבית דין ואין את יודע מה מיכה – צא וראה מה תציבור נהג, ונהוג. ואנן חמין ציבורא דלא מפרישין!

אמר רבי מנא: אלו נאמר בבית שמאי. ויש ציבור עושין בבית שמאי? אמר רבי אבון: כלום למדו נטע רבעי אלא מפעשר שני, כמה דתימר אין מפעשר שני חייב בפעשרות, דכוותיה אין נטע רבעי חייב בפעשרות.

רבי בא, רבי חייא בשם רבי יוחנן: עיסת מפעשר שני בירושלים, ברבי מאיר – פטורה מן החלה. ברבי יהודה – חייבת בחלה. אמר רבי יונה: לא אמרו אלא בירושלים, אבל בגבולין – לא.

רבי בא בר כהן בעי קומי רבי יוסי: בדברי מי שהוא חייב בפטר, מהו שתהא חייבת בחלה? אמר ליה: ולא רבי יהודה היא? וסברינן מימר: כל תדא הלכתא רבי יהודה בבית שמאי.

הַלְכָה ו'

מתני' כרם שפולז עוללות, רבי אליעזר אומר: לבעל הבית. ורבי עקיבא אומר: לעניים.

אמר רבי אליעזר: **בי תבצר לא תעולל**, אם אין בציר, עוללות מניין? אמר לו רבי עקיבא: **וכרמך לא תעולל** – אפילו כלז

עוללות. אם בן למה נאמר: כי תבצר לא תעולל? אין לעניים בעוללות קודם לבציר.

גמרא ודכוותיה, אם אין בציר – אין פרט, עד שיהא בציר בצד הבציר. אכלתן היה – לא.

וכמה הוא בציר? דבית שילא אמרו: שלשה אשכולות שהן עושים רביע. והא רבי עקיבא מקיים תרי קראי. ומה מקיים רבי אליעזר וברמך לא תעולל? שלא תאמר: הואיל ואין לעניים עוללות קודם לבציר – יזכה בהן בעל הבית, לפום בן צריך מימר: וברמך לא תעולל.

הלקה ז'

מתני' המקדיש פרמו עד שלא נודעו העוללות – אין העוללות לעניים. משנודעו העוללות – העוללות לעניים. רבי יוסי אומר: יתנו שכר גידולן להקדש.

ואי זו היא שכחה? בערים – כל שאינו יכול לפשוט את ידו ולימקה, וברגליות – משיעבור ממנה.

גמרא תפון תנינן: מתירין בגמזיות של הקדש. אמרו להם חכמים: אין אתם מודים לנו בגידולי הקדש שהן אסורים? ואמרו, הן אבותינו בשהקדישו, לא הקדישו אלא קורות, מפני בעלי אגרוף שהיו באין ונוטלין אותן בזרוע.

מה רבנן סברין מימר? קורות ופירות. ואפילו תימר קורות ופירות, קורות – הקדישו, ופירות – לא הקדישו. צריכה לרבנן המקדיש שדה אילן – מהו שישיר לו בגדוליהן?

נשמעינא מן הדא, משנודעו העוללות – העוללות לעניים. שניה היא, שאין אדם מקדיש דבר שאינו שלו. מעתה, אפילו לא נודעו העוללות, יהיו העוללות לעניים! שניה היא, שהוא כרם הקדש. כהדא דתנא: הנוטע כרם להקדיש – פטור מן הערלה, מן הרבעי, ומן העוללות, ותייב בשביעית.

רבי זעירא בשם רבי יוחנן: (ויקרא כה) **ושבתה הארץ שבת לה**. דבר שהוא לה' – שביעית חלה עליו. רבי היא בר אבא בעי קומי רבי מנא: לאוכלו בלא פדיון אי אפשר, שאי אפשר להקדיש לצאת בלא פדיון. לפדותו ולאכלו – נמצא בלוקח לו קורדם מדמי שביעית. אמר ליה:

יום שני – ח' אב

[דף ל"ה ע"א]

הגויזבר מחליפו ביד אחר.

אמר רבי מתניא: ולמה לית אגנן אמרין פני דאמר רבי יוחנן, דברי רבי יוסי, מפני שקדם נדרו להקרו. וכא, מפני שקדם הקרו להקדשו. אמר רבי יוחנן: מעשה היה, והורו ברבי יוסי.

לית תדא פליגי על רבי יוחנן? דרבי יוחנן אמר: מפיון שעבר ממונו – הרי זו שכחה. שניא היא בערים, שדרכו לבחן.

ואפילו על רבי הושעיא לית תדא פליגי, דרבי הושעיא אמר: רומם היתתי זיתים עם רבי חייא הגדול, ואמר לי: כל זית שאת יכול לפשוט ידך וליטלו – אינו שכחה. שניא היא, שכל רוגליות ורוגליות – אומן בפני עצמו.

הדרן עלה כל זית

פָּרֶק שְׁמִינִי

מתני' מאימתי כל אדם מותרין בלקט? משילכו הנמושות. בפרט ובעוללות – משילכו העניים בפרם ויבואו. ובזיתים – משתרד רביעה שנייה.

אמר רבי יהודה: והלא יש שאין מוסקין זיתיהם אלא לאחר רביעה שנייה! אלא, פדי שיהא העני יוצא ולא יהא מביא בארבעה איסרות.

גמרא אמר רבי יוחנן: למה נקרא שמן נמושות? שהן באות בסוף. אבא שאול היה קורא אותן – משושות. אית תניי תני: נמושות, ואית תניי תני: משושות. מאן דאמר נמושות – שהן באין בסוף. ומאן דאמר משושות – שהן ממשמשים ובאין. רבי חונא בשם מנחם, רבי יוחנן בן נורי היה יוצא עם הנמושות ומביא פרנסתו של כל השנה.

תני: מתנות עניים שבשדה שאין עניים מקפידים עליהם – הרי הן של בעל הבית. רבי בון בר חייא בעי: ויש אדם קורא שם

פיאה לעצמו? תני רבי שמעון בן יוחאי: לעני ולגר תעזוב אותם – ולא לעורכים ולעטלפים.

בפרט ובעוללות וכו'. ולא תנינן נמושות? על ידי שהן חביבין – הן באין על אתר.

וביתים משתרד רביעה שניה. ולא תנינן נמושות? מפני שהן ימי צנה ואין יוצאין אלא בחורים.

וקודם לכן אינו אסור משום גזל? בשיטתן השיבנו! לא אתם שאתם אומרים מפני שהוא צינה – אין יוצאין אלא בחורים. מתוך שהוא יודע שאינו מביא פרנסתו – אף הוא אינו יוצא.

[דף ל"ה ע"ב]

הלכה ב'

מתני' נאמנים על הלקט ועל השכחה ועל הפאה – בשעתו. ועל מעשר עני – בכל שנתו. וכן לוי – נאמן לעולם. ואינו נאמן אלא על דבר שבן דרוך בני אדם להיות נוהגין בו.

גמרא עד איכון? אָמַר רַבִּי חֲנִינָא: עַד מְקוֹם שֶׁדָּרְפוּ לֵילֵךְ וְלָבוֹא
בוּ בַיּוֹם. מַעֲשֵׂה וְהֶאֱמִין רַבִּי לַחֲמִשָּׁה אַחִים בְּחִמְשָׁה כּוֹרִין שֶׁל
הַטִּיִּם. וְאַפְשָׁר בֵּין? אֱלֹא: מָכַא צְבָחַר, וּמָכַא צְבָחַר, כּוֹרַה סְלִיק.

רַבִּי אֱלִיעֶזֶר דְּרוּמָה בְּעֵי קוּמֵי רַבִּי יוֹסִי: מִתְּנִיתִין דְּרַבִּי אֱלִיעֶזֶר?
דְּרַבִּי אֱלִיעֶזֶר אָמַר: נְאֻמֵּן עַל הַשְּׁנִי – נְאֻמֵּן עַל הָרֵאשׁוֹן. אָמַר
רַבִּי יוֹסִי: דְּבָרֵי הַכֹּל הֵיא. שְׁנֵיָא הֵיא, שְׁאִין אָדָם עוֹשֶׂה בְּדָבָר
עֲרוּה [עֲרָמָה].

רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בְּשֵׁם רַבִּי הוֹשַׁעִיא: כְּשֵׁם שְׁלֵא נְחֻשְׁדוּ יִשְׂרָאֵל עַל
תְּרוּמָה גְּדוּלָּה – בֵּין לֹא נְחֻשְׁד בֵּין לְוֵי עַל תְּרוּמַת מַעֲשֵׁר. אָמַר
רַבִּי הוֹשַׁעִיא: מִתְּנִיתִין אֲמָרָה בֵּין: וּבֵין לְוֵי נְאֻמֵּן לְעוֹלָם!

רַבִּי מְנַא בְּעֵי: וּבֵין לְוֵי נְאֻמֵּן לְעוֹלָם, אֲפִילוּ בְּשָׁבִיעִית? אָמַר רַבִּי
בוֹן בַּר תִּיָּא: נְאֻמֵּן בֵּין לְוֵי לֹאמַר: מַעֲשֵׁר בְּרוּר הוּא, לְפֻטְרוֹ מִן
הַשְּׁנִי. אֲבָל בְּאוּמַר: נִיתֵן לִי, אוּ בְּאוּמַר: מִשְׁלֹו הֵן – אֵינֵן נְאֻמֵּנִין.
דוּ מִתְּנִיתָא, אֵינֵן נְאֻמֵּנִין אֱלֹא עַל דְּבָר שֶׁכֵּן דָּרָךְ בְּנֵי אָדָם נוֹחֲגִין
בֵּין. בֵּינֵי מִתְּנִיתָא: אֵינֵן נְאֻמֵּנִין אֱלֹא עַל דְּבָר שֶׁבְּנֵי אָדָם נוֹחֲגִין
בֵּין.

הַלְקָה ג'

מתני' נְאָמְנִים עַל הַחֵיטִים, וְאֵינָן נְאָמְנִים לֹא עַל הַקָּמַחַ, וְלֹא עַל הַפֶּת.

נְאָמְנִים עַל שְׁעוֹרָה שֶׁל אֹרֶז, וְאֵין נְאָמְנִים עָלָיו בֵּין הֵי בֵּין מְבוּשָׁל.

נְאָמְנִים עַל הַפּוֹל, וְאֵין נְאָמְנִים עַל הַגְּרִיסוֹ, בֵּין חֵיין בֵּין מְבוּשָׁלִין.

נְאָמְנִין עַל הַשָּׁמֶן לֹמֵר: "שָׁל מַעֲשֵׁר עֲנִי". וְאֵין נְאָמְנִין עָלָיו לֹמֵר: "שָׁל זֵיתֵי נִיקוּף הוּא".

נְאָמְנִים עַל יֶרֶק חַי, וְאֵין נְאָמְנִים עַל הַמְּבוּשָׁל, אֶלֶּא אִם בֵּן הָיָה לֹ דְבַר מְמוּעָט, שֶׁבֶן דְּרָךְ בַּעַל הַבַּיִת לְהוֹצִיא מִלְפָּסוֹ.

גמרא מֵהוּ שְׂיָהָא נְאָמֵן לֹמֵר: "חֵיטִים נִיתֵן לִי וְעֲשִׂיתִי אוֹתָן קָמַח?" "חֵיטִין נִיתֵן לִי וְעֲשִׂיתִי אוֹתָן פֶּת?" פְּשִׁיטָא לָן שֶׁהוּא נְאָמֵן.

הָיוּ הַכֹּל יוֹדְעֵין שָׂרוּב בְּנֵי אָדָם מְכַנְסוּ לָקָטָ – אֲפִילוּ בֶן אִינוּ
נְאֻמָּן.



[דף ל"ז ע"א]

תְּנִי, רַבִּי יְהוּדָא אָמַר: מָקוֹם שֶׁנִּהְיֶה לְהִיּוֹת דוֹרְכִין אֶת הָעוֹלָלוֹת –
יְהִי עָנִי נְאֻמָּן לֹאמַר: "וַיֵּן זֶה שֶׁל עוֹלָלוֹת הוּא".

וְדַבְּרוּתֶיהָ, מָקוֹם שֶׁנִּהְיֶה לְהִיּוֹת מוֹסְקִים זֵיתֵי נִיקוּף – יְהִי עָנִי
נְאֻמָּן לֹאמַר: "שָׂמֵן זֶה שֶׁל זֵיתֵי נִיקוּף הוּא".

אֵילָן דְּבֵית אֶפְרַיִם, בְּשָׁלוֹן יָרֵק, אֲנִישׁוֹן מִתְקַנְתֶּיהָ. סֶלֶק גְּמֻלִיאֵל זוּגָה
וְתַקְנִיהָ מִן גּוֹ לְפָסָא.

הַלְכָה ד'

מתני' אין פוחתין לעניים בגורן מחצי קב הפיז, וקב שעורים.

רבי מאיר אומר: חצי קב. קב וחצי פוסמין, וקב גרוגרות, או מנה
דבילה. רבי עקיבא אומר: פרום.

חצי לג יין. רבי עקיבא אומר: רביעית.

רביעית שמן. רבי עקיבא אומר: שמינית. ושאר כל הפירות,
אמר אבא שאול: כדי שימכרם ויקח בהם מזון שתי סעודות.

גמרא תני: רובע אורו. עובלא תבלין. ליטרא ירק. שלשת קבין
חרובין. חצי לוג יין. רביעית שמן. עשרה אגוזים. חמשה
אפרסקין. שני רמונים, ואתרוג אחד.

מאי טעמא? ואכלו בשעריך ושבעו – תן לו כדי שזבעו. חזקה
שאל לאבוי: מנא אילין שיעורייא? אמר ליה: אהן צררא סמוך דא
ברתא.

רבי חנניה תודה יתיב קומי רבי [אמין], והוא אמר טעמין, והוא
סתר. אמר טעמין, והוא סתר. אמר ליה: לא כלן מסתור אלא
מבני.

אמר רבי מנא: תנאי: ארבע ליטרין.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר: וְכֵן לְעִירוּב. אָמַר רַבִּי חִינָנָא: הָדָא דְתִימַר:
בְּיַיִן. אָבֵל בְּשִׁמּוֹן – מְעַרְבִין מִזֶּזֶן שְׁתֵּי סְעוּדוֹת.

תַּנִּי: מְעַרְבִין בְּחֹמְזִין מִזֶּזֶן שְׁתֵּי סְעוּדוֹת. רַבִּי יְרֵמְיָהּ בְּשֵׁם רַבִּי
שְׁמוּאֵל בַּר רַב יִצְחָק: כְּדֵי לְמַבּוּל בְּיָרֵק הַנֶּאֱגָד שְׁתֵּי סְעוּדוֹת.

רַבִּי יִצְחָק עֲטוּשְׂיָא אָמַר קוּמֵי רַבִּי זְעִירָא בְּשֵׁם דְּבִי רַבִּי יַנָּאי:
אֲפוּנִין חַיִּין – מְעַרְבִין בְּהֶזֶן מִזֶּזֶן שְׁתֵּי סְעוּדוֹת.

לְמִי נִצְרָכְהָ? לְרַבִּי מֵאִיר. שְׁלֵא תֵּאמַר: הוּאִיל וְהֵן מְסַרְיָהִין אֶת
הַפֶּה – אִין מְעַרְבִין בְּהֶזֶן.

דָּג מְלִיחַ – מְעַרְבִין בּוֹ. בְּשֵׁר מְלִיחַ – מְעַרְבִין בּוֹ. בְּשֵׁר חֵי, תַּנִּינִין:
הַבְּבִלִין אוֹכְלִין אוֹתוֹ בְּשֵׁהוּא חֵי מִפְּנֵי שְׁדַעְתָּן מְקוּלְקָלַת.

רַבִּי יוֹדֵן בְּעֵי: הָדָא סְלִקְרָא, הוּאִיל וְאִילִין פּוֹתְאֵי אֶבְלִין מִינָה
חַיִּיה – מְעַרְבִין בֵּיה.

שְׁמוּאֵל בַּר שִׁילַת בְּשֵׁם רַב: פְּעֻעֵין וְגוּדְגָדְנִיּוֹת וְחִלּוּגְלוּגוֹת –
מְעַרְבִין בְּהֶזֶן. בְּעוֹן קוּמִיָּה: הֵיידִין יִינוֹן? אָמַר לֹן: קְקוּלִין וְהַנְּדִקְקֵי
וּפְרָפְחִינִיה.

הַלְקָה ה'

מתני' מידה זו – אַמִּוּרָה בַּכֹּהֲנִים וּבַלְוִיִּם וּבִישְׂרָאֵלִים.

הָיָה מְצִיל – נוֹתֵן מַחְצָה וְנוֹטֵל מַחְצָה. הָיָה מְמוּעָט – נוֹתֵן לַפְּנִיָּהֶם וְהוּן מַחְלָקִין בֵּינֵיהֶן.

גמרא רַבִּי יוֹנָה פָּתַר מִתְּנִיתִין בְּיוֹתֵר מִכְּשִׁיעוֹר. הָיָה מְצִיל – נוֹטֵל מַחְצָה וְנוֹתֵן מַחְצָה. אָבָל בְּכְשִׁיעוֹר – הוּא נוֹתֵן לַפְּנִיָּהֶם וְהוּן מַחְלָקִים בֵּינֵיהֶן.

רַבִּי חֲזַקְיָה פָּתַר מִתְּנִיתָא בְּכְשִׁיעוֹר. בִּיקָשׁ לְהַצִּיל וְנוֹטֵל מַחְצָה וְנוֹתֵן מַחְצָה, שְׁמוֹתוֹדָּן שְׁנוֹטֵל מַחְצָה וְנוֹתֵן מַחְצָה – נַעֲשֶׂה דְבָר מוּעָט. הוּא נוֹתֵן בֵּינֵיהֶן וְהוּן מַחְלָקִין בֵּינֵיהֶם.

תְּנִי: הַמְּסַבֵּבִין עַל הַפְּתָחִים – אִין נְזַקְקִים לָהֶן לְכָל דְּבָר. אָמַר רַבִּי יוֹנָה: וּבְלַחֹד דְּלֹא יַפְחוּת לִיה מִן אַרְגָּדוֹן דִּילִיה. הָכָא אֶתְ אָמַר: אִין פּוֹחֲתִין לְעֵנִים בְּגוֹרָן. וְכָא אֶתְ אָמַר: אִין פּוֹחֲתִין לְעֵנֵי הָעוֹבֵר מִמְּקוֹם

[דף ל"ז ע"ב]

יה _____ שְׁעוּרִים יוֹמִיִּים לְיָמֵי שְׁבוּעַ פְּרִשְׁת וְאַתְחִנֵּן תְּשַׁעִיד

לְמָקוֹם! רַב הוֹנָא אָמַר: צֵא מִהֵן שְׁלִישׁ לְיָצִיאתָ. רַבֵּי יוֹסִי בִּירְבִּי
בוֹן מְפִיק לְאֵילִין נְהַתוּמָיָא כְּהִדָּא דְרַב הוֹנָא. וּבְלַחֹד כְּהִדִּין
שְׁיַעוּרָא.

רַבֵּי בָּא בְּרָא בְּרָא מִמֶּלְ בְּעֵי קוּמֵי רַבֵּי לָא: רָאוּ אוֹתוֹ יוֹצֵא מִן
הָעִיר וְנִכְנָס לִיהָ? אָמַר לִיהָ: הַנּוֹתֵן – נוֹתֵן. וְהַלּוֹקֵחַ – יַחֲוִישׁ
לְעַצְמוֹ.

הַלְכָה ו'

מתני' אֵין פּוֹחֲתִין לְעַנֵּי הָעוֹבֵר מִמָּקוֹם לְמָקוֹם מִכֶּכֶר בְּפוּנְדִיּוֹן,
מֵאַרְבַּע סָאִין בְּסַלְעַ. לָן – נוֹתְנִין לוֹ פְּרִנְסַת לִינָה. שָׁבַת – נוֹתְנִין
לוֹ מְזוֹן שְׁלֹשׁ סְעוּדוֹת. מִי שֵׁישׁ לוֹ מְזוֹן שְׁתֵּי סְעוּדוֹת – לֹא יִפּוּל
מִן הַתְּמַחּוּי. מְזוֹן אַרְבַּע עֶשְׂרֵה סְעוּדוֹת – לֹא יִפּוּל מִן הַקּוּפָּה.
וְהַקּוּפָּה – נִיגְבַת בְּשָׁנִים, וּמִתְחַלֶּקֶת בְּשָׁלְשָׁה.

גמרא תְּמַחּוּי – בְּכָל יוֹם. קוּפָּה – מֵעַרְב שַׁבַּת לְעַרְב שַׁבַּת.
תְּמַחּוּי – לְכָל אָדָם. קוּפָּה – אֵינָה אֵלָא לְאַנְשֵׁי אוֹתָהּ הָעִיר בְּלִבָּד.
רַבֵּי הוֹנָה אָמַר: תְּמַחּוּי – בְּשָׁלְשָׁה, שֶׁהוּא עַל אֲתָר.

רבי חֵלְבוּ בְּשֵׁם רַבִּי בָּא בַר זְבִדִי, אֵין מַעְמִידִין פְּרָנְסִין פְּחוֹת מִשְׁלָשָׁה. וְאַנָּה חָמוּי, דִּינִי מְמוֹנֹת בְּשִׁלְשָׁה, דִּינִי נְפֹשׁוֹת לֹא כָּל שְׁבָן! וַיְהִיו עֲשָׂרִים וּשְׁלָשָׁה! עַד דְּהוּא מְצַמִּית לְהוֹן – הוּא מְסַכֵּן.

רבי יוסי בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן: אֵין מַעְמִידִין שְׁנֵי אַחִין פְּרָנְסִים. רַבִּי יוֹסִי עֵבֶר חֵד מִן תְּרִין אַחִין. עָאֵל וְאָמַר קוּמִיהוֹן: לֹא נִמְצָא לְאִישׁ פְּלוּגֵי דְבַר עֵבֶרְתָּ, אֵלָּא שְׂאִין מַעְמִידִין שְׁנֵי אַחִין פְּרָנְסִין.

רבי יוסי עָאֵל לְכַפְרָתָּ. בְּעֵי מוֹקְמָה לֹון פְּרָנְסִין וְלֹא קַבְלוּן עֲלִיהוֹן. עָאֵל וְאָמַר קוּמִיהוֹן: בְּן בְּבִי – עַל הַפְּקִיעַ! וּמַה אִם זֶה שְׁנַתְּמַנָּה עַל הַפְּתִילָה – זָכָה לְהִימְנוֹת עִם גְּדוּלֵי הַדּוֹר, אַתֶּם שְׂאֵתֶם נִתְמַנִּין עַל חַיֵּי נְפֹשׁוֹת – לֹא כָּל שְׁבָן!

רבי חֲגַיִי כַּד תְּוָה מְקִים פְּרָנְסִין – תְּוָה מְטַעִין לֹון אוֹרֵייתָא. לֹומַר: שְׁכַל שְׂרָרָה שְׁנִיתָנָה – בְּתוֹרָה נִיתָנָה. (משלי ח) **בֵּי מְלָכִים יִמְלֹכוּ, בֵּי שָׂרִים יִשְׂרוּ.**

רבי הֲיִיא בַר בָּא, מְקַיִים אַרְכּוּנֵי.

רבי אֶלְעָזָר תְּוָה פְּרָנְס. חֵד זְמַן נְחִית לְבֵייתֵיהּ. וְאָמַר לֵיהּ: מַאי עֲבָדִיתוּן? אָמַר לֵיהּ: אַתָּא חֵד סִיעָא וְאַבְלוּן וְשִׁתוּן וְצִלוּ עֲלֵךְ.

אמר לון: ליבא אגר טב. נחת זמן תיניין, אמר לון: מאי עבדיטון? אמר ליה: אתא חד סיעא חורי, ואכלון ושתון ואקלונך. אמר לון: פדון איבא אגר טב!

רבי עקיבא בעון ממוניתיה פרנס. אמר לון: נמלך גו בייתא! הלכון בתרייה, שמעון קליה דיימר: על מנת מתקל, על מנת מבזיא.

רבי בא בר זבדי אמר: איתפלגין רב ורבי יוחנן. חד אמר: מדקדקים בתיי נפשות. וחרנא אמר: אף בכסות אין מדקדקין, מפני בריתו של אברהם אבינו.

מתניתא פליגי על מאן דאמר: אף בכסות אין מדקדקים! פתר ליה: לפי כבודו. ותני כן: בפה דברים אמורים? בזמן שאין מכירין אותו. אבל בזמן שמכירין אותו – אף מכסין אותו. והפל לפי כבודו.

והתני: למזונות – שלשים יום. לכסות – ששה חדשים! פתר לה: ליתן. והתני: למזונות – שלשים יום. לפסין ולצדקות – שנים עשר חודש. הא קדמייתא – ליטול! עוד הוא, ליתן. מהו לפסין ולצדקות – שנים עשר חודש? בשכר סופרים ומשנים.

הַלְקָה ז'

מתני' מו שיש לו מאתים זוז - לא ישול לקט שכחה ופאה ומעשר עני. ה'יה לו מאתים חסר דינר - אפילו אלק נותנין לו באת - הרי זה ישול. ה'יו לו מאתים זוז, אלא שהיו ממושגנין בכתובת אשתו או לבעל חובו - הרי זה ישול. אין מחייבין אותו



[דף ל"ז ע"א]

למכור את ביתו ואת כלי תשמישו.

גמרא חד תלמיד מן דרבי ה'יה לו מאתים זוז חסר דינר. ותו רבי יליף זבי עמיה חד לתלת שני מעשר מסגנין. עבדון ביה תלמידוי עינא בישא ומלון ליה. אתא בעי מזבי עימיה. אמר ליה: רבי! אית לי שיעורא! אמר: זה, מכת פרושים נגעו ביה! רמוז

לְתַלְמִידֵינוּ, וְאַעֲלוּנֶיהָ לְקַפְּלִין וְחֶסְרוֹנֶיהָ חֵד קָרַט וּזְכָה עֵימִיהָ הִיאֵךְ
מִחַ דִּתְוָה יִלְיָף.

מִשְׁפַּחַת אֲנֻמְכִילָא הִיְתָה בִירוּשָׁלַיִם, וְהִיְתָה מְתִיחֶסֶת שֶׁל אֲרָנָן
הַיְבוּסִי. פֶּעַם אַחַת פָּסְקוּ לָהֶן חֲכָמִים שֵׁשׁ מְאוֹת כְּפָרִי זָהָב שֶׁלֹּא
לְהוֹצִיאָן חוּץ לִירוּשָׁלַיִם, דִּתְוּוֹן דְּרָשׁוֹן: **בְּשַׁעְרֵיךָ** (דְּבָרִים י"ד, כ"ט)
בְּשַׁעְרֵיךָ – לְרַבּוֹת יְרוּשָׁלַיִם.

וְהִתְנִי: מַעֲשֵׂה בְּהַלֵּל תְּזַקֵּן שֶׁלֶקַח לְעַנִּי בֶן טוֹבִים סוֹם אֶחָד
לְהִתְעַמֵּל בּוֹ וְעָבַד לְשִׁמּוֹשׁוֹ. שׁוֹב מַעֲשֵׂה בְּאֲנָשֵׁי גָלִיל שֶׁהָיוּ מַעֲלִין
לְזַקֵּן אֶחָד לִיִּטְרָא בְּשַׁר צִיפְרִין בְּכָל יוֹם. וְאַפְשָׁר בֶּן? אֵלֶּא דְלֹא
תְּוָה אֲכִיל עִם חוֹרְנִין.

תְּנִי: מִשְׁתַּמֵּשׁ בְּכָלִי זָהָב – נוֹתַנִּין לוֹ כְּלֵי כֶסֶף. כְּלֵי כֶסֶף – נוֹתַנִּין
לוֹ כְּלֵי נְחוֹשֶׁת. כְּלֵי נְחוֹשֶׁת – נוֹתַנִּין לוֹ כְּלֵי זָכוּכִית. אָמַר רַבִּי
מְנָא: כְּלֵי כֶסֶף וּכְלֵי זָכוּכִית – בְּגוּפֵיהֶן. וְהִתְנִי: הִיָּה מִשְׁמֵשׁ בְּכָלִי
מִילַת – נוֹתַנִּין לוֹ כְּלֵי מִילַת! כָּאֵן – בְּגוּפּוֹ, כָּאֵן – בְּשֵׁאִינוֹ גּוּפּוֹ.

חד מן אילין דנשיותא איתנחת מן ניקסוי, וחוון זכין ליה במאן
 דחסף והוא אכיל ומותיב. אמר ליה אסויא: עיקר תבשילא לא מן
 גו לפסא הוא? אכול מן לפצא!

עד פדון, בפעל חוב שהוא דוחק. אפילו בפעל חוב שאינו דוחק?
 נישמענא מן הדא: היו ממושפנין לכתובת אשתו או לפעל חוב.
 ודא איתתא לאו בפעל חוב שאינו דוחק הוא!

אין מחייבין אותו למכור. אמר רבי חנינה: צריך שיהיו לו שני
 עטיפין, אחד לחול ואחד לשבת. מאי טעמא? (רות ג) ורחצת
 וסבת ושמת שמלתיך. וכי ערומה היתה? אלא, אלו בגדי
 שבתה.

פד דרשה רבי שמלאי בציבוריאי, בכון חבריאי לקובליה, אמרו
 ליה: רבי: פעטיפתינו בחול כן עטיפתינו בשבת. אמר ליה: אף
 על פי כן צריכין אתם לשנות לשבת, מן הדא: ורחצת וסבת
 ושמת שמלתיך עליך.

וירדת הגרן. וירדתי פתיב. אמרה לה: זכותי תרד עמך.
 וערטילא תוות? אלא אמרה לה: לבוש מאנדך דשובתא.

הַלְכָה ח'

מתני' מי שְׁיָשׁ לוֹ חֲמִשִּׁים זָוֹ וְהוּא נוֹשֵׂא וְנוֹתֵן בְּהֵן – הָרִי זֶה לֹא יוֹזֵל. וְכָל מִי שְׁאִינוֹ צָרִיף לְיֹזֵל וְנוֹטֵל – אֵינוֹ מֵת מִן הַזְקָנָה עַד שֶׁצָּרִיף לְבְרִיּוֹת. וְכָל מִי שֶׁהוּא צָרִיף לְיֹזֵל וְאֵינוֹ נוֹטֵל – אֵינוֹ מֵת מִן הַזְקָנָה עַד שֶׁיִּפְרָנֵם לְאַחֲרֵים מִשְׁלֹו. וְעַל זֶה נֶאֱמַר (ירמיהו י'): **בְּרוּף הַגֹּבֵר אֲשֶׁר יִבְטַח בִּי וְהָיָה יִי מִבְּטַחוֹ. וְכֵן דִּיּוֹן שְׁדָן דִּין אֶמֶת לְאֶמִיתוֹ.**

וְכָל מִי שְׁאִינוֹ לֹא חִינֵר, וְלֹא סוּמָא, וְלֹא פִיפְתָה, וְעוֹשֶׂה עֲצָמוֹ כְּאֶחָד מֵהֵן – אֵינוֹ מֵת מִן הַזְקָנָה עַד שֶׁיִּהְיֶה כְּאֶחָד מֵהֵן. שְׁנֶאֱמַר (משלי יא): **וְדַרְשׁ רָעָה תְּבוֹאֲנוּ. וְנֶאֱמַר (דברים טו): צֶדֶק צֶדֶק תִּרְדֹּף.**

וְכָל דִּיּוֹן שֶׁלֹּקַח שׁוֹחֵד וּמְפָה אֶת הַדִּין – אֵינוֹ מֵת מִן הַזְקָנָה עַד שֶׁיִּהְיֶה עֵינָיו כְּהוֹת, שְׁנֶאֱמַר (שם): **וְשׁוֹחֵד לֹא תִקַּח, כִּי הַשְׁחָד יַעֲוֹר עֵינֵי חֲכָמִים וְגו'.**

גמרא הָדָא אָמְרָה: חֲמִשִּׁין דְּעֵבְדָן – טָבִין מִן מְאֵתִים דְּלֹא עֵבְדִין.

המסמא את עינו, והמקפח את שוקו, והמפצה את פריסו – אינו נפטר מן העולם עד שיהא לו בן.

שמואל ערק מן אביו, אזל וקם ליה בין תרין צריפין דמיסבנין. שמע קוליהון אמרין: בהדין אנגטין אנן אכלין יומא דין, באנגטין דדהבא ובאנגטין דכספא אנן אכלין. עאל ואמר קומי אביו. אמר ליה: צריכין אנו לתחזיק טובה לרמאין שבהם.

דלמא, רבי יוחנן וריש לקיש עלון מיסחין בהדין נימוסין דטבריא. פגע בון חד מסבג, אמר לון: זבין ביי אמרו ליה: מי חזרון.

[דף ל"ז ע"ב]

מי חזרון, אשכחניה מית. אמרו: הואיל ולא זכינן ביה בתיו, ניטפל ביה במיתותיה. פי מיטפלון ביה, אשכחון פים דינרים תלוי ביה.

אמרו: תדא דאמר רבי אבהו אמר רבי אלעזר: צריכין אנו לתחזיק טובה לרמאין שבהן, שאילולי הרמאין שבהן, תיה אחד תובע צדקה מן האדם ולא נותן לו – מיד נענש.

אָבָא בַר בָּא יְהֵב לְשִׁמוּאֵל בְּרִיהַ פְּרִימִין דִּיהָא פְּלִיג לְמִסְכְּנִיָּיא.
נָפַק וְאַשְׁכַּח חַד מִסְכֵּן אָכַל קוּפֵד וְשְׁתֵי חֶמֶר. עָאֵל וְאָמַר קוּמוּי
אָבוּי. אָמַר לִיה: הֵב לִיה יְתִיר, דְּנַפְשִׁיה מְרַתִי [מִיְדִיתִיה].

רַבִּי יַעֲקֹב בַר אִידי וְרַבִּי יִצְחָק בַר נַחֲמָן הָיוּ פְּרַנְסִין, וְהָיוּ יְהֻבִין
לְרַבִּי חֲמָא אָבוּי דְרַבִּי אוֹשְׁעִיא חַד דִּינָר, וְהוּא יְהֵב לִיה לְחוֹרְגִין.

רַבִּי זְכַרְיָה הִתְנַהֵּה דְרַבִּי לָוִי, הָיוּ חֶבֶל מְלִיזִין עָלָיו. אָמְרוּ: דִּלָּא
צָרִיךְ וְהוּא נָסַב. כַּד דְּמוּדָה, בּוֹדְקִין וְאַשְׁכְּחוּן דִּיהוּה מִפְּלִיג לִיה
לְחוֹרְגִין.

רַבִּי חֲנִינָא בַר פֶּפְּא הָוּה מִפְּלִיג מְצוּה פְּלִילָא. חַד זְמַן פָּגַע בֵּיה
רְבִהוֹן דְּרוּחִתָּה, אָמַר לִיה: לֹא בָּךְ אוֹלְפָן רַבִּי, (דְּבָרִים יט) לֹא תִסֵּיג
גְּבוּל רַעְדָּ! אָמַר לִיה: וְלֹא בֵּן בְּתִיב (מְשָׁלִי כ"א): מִתָּן בְּסִתֵּר יִכְפֶּה
אָף. וְהָיָה מִתְּכַפִּי מִינְיָה וְעָרַק מִן קִמּוּי.

אָמַר רַבִּי יוֹנָה: (תְּהִלִּים מ"א) אֲשֶׁרִי נֹתֵן לְדָל אֵין בְּתִיב כָּאוּ, אֵלָא
אֲשֶׁרִי מִשְׁכִּיל אֵל דָּל. הָדָא דְמִסְתַּפֵּל בְּמְצוּה הִיאָךְ לַעֲשׂוֹתָהּ!
כִּיצַד הָיָה רַבִּי יוֹנָה עוֹשֶׂה? כְּשֶׁהָיָה רוֹאֵה בֵּן טוֹבִים שְׂרִיד מִנְּכִסּוּי,

תיה אומר לו, בני, בשביל ששמעתי שנפלה לך ירושה ממקום אחר, טול ואת פורע. מן דתוה נסב ליה, אומר ליה: מתנתה!

אמר רבי תיבא בר אדא: איתתווי סבין ביומינו, מאן דתוה יתב לון, מבין ריש שתא לצומא רבא – תווי נסבון, מן פתר בן – לא תווי נסבון. אמרי: דשותן גבן.

נחמא איש שיחין פגע ביה ירושלמי אחד. אומר ליה: זכה עמי תדא תרנגולתא! אומר ליה: הילך טומיתא וזיל זבין קיפד. ואכיל ומית. אומר: בואו וספדו להרוגו של נחמא.

נחום איש גם זו תיה מוליק דורון לבית חמוי. פגע ביה מופה שחין אחד. אומר ליה, זכה עמי ממה דאית גבך! אומר ליה: מי חזר. חזר ואשכחניה ומית. ותוה אומר: לקיבליה עיינוהי דחמונך ולא יתבון ליה – יסתמיין. ידיים דלא פשטן למיתן לך – יתקטעון. רגליים דלא רחטן מיתן ליה – יתברון. ומטתיה בן.

סליק לגביה רבי עקיבא, אומר ליה: אי לי שאני רואה אותך פד! אומר ליה: אי לי שאני אין רואה אותך בכך! אומר ליה: מה את מקללני? אומר ליה: ומה את מכעט ביסורין!

רבי הוֹשְׁעִיא רַבָּא, תָּוֹה רַבִּיה דְּבִרְיָה חַד סַגֵּי נְהוּרָא, וְתָוֹה יְלִיף
אֲכַל עֵימִיה בְּכָל יוֹם. חַד זְמַן תָּוֹה לִיה אֹרְחִין, וְלֹא מָטָא מִיכּוּל
עֵימִיה. בְּרוּמְשָׁא סָלִיק לְגַבִּיה, אָמַר לִיה: לֹא יִכְעַס מָרִי עָלִי בְּגִין
דְּתָוֹה לִי אֹרְחִין, וְלֹא בָּעִיה מִבְּזוּיָה אִיְקָרִיה דְּמָרִי, בְּגִין בְּן לָא
אֲכַלִּיה עִמָּךְ יוֹמָא דִּין.

אָמַר לִיה: אַתְּ פְּיִסְתָּ לְמֵאן דְּמִתְחַמֵּי וְלֹא חָמִי, דִּין דְּחָמִי וְלֹא
מִתְחַמֵּי יִקְבַּל פְּיוּסָךְ! אָמַר לִיה: מָנָא לָךְ הָא? אָמַר לִיה: מָרְבִּי
אַלְעֶזֶר בְּן יַעֲקֹב!

דְּרַבִּי אַלְעֶזֶר בְּן יַעֲקֹב עַל חַד דְּסַגֵּי נְהוּרָא לְבִיתִיה, יְתֵב לִיה
אַלְעֶזֶר בְּן יַעֲקֹב לָרַע מִיְנִיה. אָמְרוּן: אֵלּוּלִי דְּהוּא בַר נֶשׁ רַבָּא,
לֹא יְתֵב לִיה אַלְעֶזֶר בְּן יַעֲקֹב לָרַע מִיְנִיה, עַבְדִּין לִיה פְּרָנְסָה
דְּאַיְקָר. אָמַר לָהּ: מַהוּ חֲכִינָא? אָמְרוּ לִיה: אַלְעֶזֶר בְּן יַעֲקֹב יְתִיב
לָרַע מִיְנֵךְ.

וְצִלֵי עֲלוּי הִדָּא צְלוּתָא: אַתְּהָ גְּמֻלַת חֶסֶד לְמֵאן דְּמִתְחַמֵּי וְלֹא חָמִי,
דִּין דְּחָמִי וְלֹא מִתְחַמֵּי יִקְבַּל פְּיוּסָךְ וְיִגְמוּל יְתָךְ חֶסֶד!

דְּלָמָא, רַבִּי חָמָא בַר חֲנִינָא וְרַבִּי הוֹשְׁעִיא תָּוֹן מְטַיִלָן בְּאַיְלִין
בְּנִישְׁתָּא דְּלוּד. אָמַר רַבִּי חָמָא בַר חֲנִינָא לְרַבִּי הוֹשְׁעִיא: כְּפֹה

מזון שיקעו אבותי באן! אמר ליה: כמה נפשות שקעו אבותיך
באן! לא הוון בני נשא דילעון באורייתא!

רבי אחא בשם רבי חנינא: ביני מתניתין, כל מי שהוא צריך
ליטול ואינו נוטל – הרי זה שופך דמים ואסור להתרחם עליו. על
נפשיה לא חיים, על חורנין – לא כל שבין.

וכל מי שאינו צריך ליטול ונוטל – אינו מת מן הזקנה עד
שיצטרף לבריות. וכל מי שהוא צריך ליטול ואינו נוטל – אינו
מת מן הזקנה עד שיפרנס לאחרים. על זה נאמר: ברוך הגבר
אשר יבטח בה' והיה ה' מבטחו:

הדרן עלך מואימתי כל אדם, וסליקא לה מסכת פאה

הדרן עלך מסכת פאה והדרן עלן, דעתן עלך מסכת פאה ודעתך עלן, לא
נתנשי מנה מסכת פאה ולא נתנשי מנן, לא בעלמא הדין ולא בעלמא
דאיתי: (ג' פעמים)

יהי רצון מלפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו, שתהא תורתך אמנותנו
בעולם הזה, ותהא עמנו לעולם הבא:

חנינא בר פפא. רמי בר פפא. נחמן בר פפא. אחאי בר פפא. אבא מרי בר
פפא. רפרם בר פפא. רכיש בר פפא. סורחב בר פפא. אדא בר פפא. דרו
בר פפא:

הַעֲרֵב נָא יְיָ אֱלֹהֵינוּ אֶת דְּבָרֵי תוֹרָתְךָ בְּפִינוּ וּבְכַפִּיּוֹת עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל, וְנִהְיֶה כְּלָנוּ אֲנַחְנוּ וְצִאֲצָאֵינוּ וְצִאֲצָאֵי עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל כְּלָנוּ יוֹדְעֵי שְׁמֶךָ וְלוֹמְדֵי תוֹרָתְךָ: מֵאִבֵּי תַחֲכַמְנֵי מְצוֹתְךָ, כִּי לְעוֹלָם הִיא לִי: יְהִי לְבִי תָמִים בְּחֻקֶּיךָ, לְמַעַן לֹא אֲבוֹשׁ: לְעוֹלָם לֹא אֲשַׁפַּח פְּקוּדֶיךָ, כִּי בָּם חִיֵּיתִנִּי: בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ, לְמַדְנֵי חֻקֶּיךָ: אָמֵן אָמֵן אָמֵן סֵלָה וְעַד:

מוֹדִים אֲנַחְנוּ לְפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, שֶׁשָּׁמַתָּ חֻלְקֵנוּ מִיּוֹשְׁבֵי בֵּית הַמִּדְרָשׁ, וְלֹא שָׁמַתָּ חֻלְקֵנוּ מִיּוֹשְׁבֵי קְרָנוֹת. שָׁאֲנוּ מְשֻׁפְּטִים וְהֵם מְשֻׁפְּטִים. אָנוּ מְשֻׁפְּטִים לְדְבָרֵי תוֹרָה, וְהֵם מְשֻׁפְּטִים לְדְבָרִים בְּטָלִים. אָנוּ עֹמְלִים וְהֵם עֹמְלִים. אָנוּ עֹמְלִים וּמְקַבְּלִים שְׂכָר, וְהֵם עֹמְלִים וְאֵינָם מְקַבְּלִים שְׂכָר. אָנוּ רְצִים וְהֵם רְצִים. אָנוּ רְצִים לַחֲיֵי הָעוֹלָם הַבֶּא, וְהֵם רְצִים לְבָאֵר שַׁחַת, שְׁנֹאֲמַר וְאַתָּה אֱלֹהִים תוֹרִידֵם לְבָאֵר שַׁחַת, אֲנֹשֵׁי דָמִים וּמְרַמָּה לֹא יִחַצּוּ יְמֵיהֶם, וְאֲנִי אֲכַטַּח בָּךְ:

יְהִי רְצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵי, כְּשֵׁם שֶׁעֲזַרְתָּנִי לְסִיִּים מִסַּכַּת פְּאֵה, כֵּן תַּעֲזָרֵנִי לְהִתְחִיל מִסַּכַּתוֹת וּסְפָרִים אַחֲרַיִם וּלְסִיִּים, לְלִמּוּד וּלְלִמּוּד לְשִׁמּוֹר וּלְעֲשׂוֹת וּלְקַבֵּל אֶת כָּל דְּבָרֵי תִלְמוּד תוֹרָתְךָ בְּאַהֲבָה:

וְזִכּוֹת כָּל הַתְּנָאִים וְאַמּוֹרָאִים וְתַלְמִידֵי חֻכְמִים, יַעֲמוּד לִי וְלְזַרְעִי, שְׁלֹא תִמּוּשׁ הַתּוֹרָה מִפִּי וּמִפִּי זַרְעִי וְזַרְעֵי זַרְעִי עַד עוֹלָם.

וְתִתְקַנֵּם בִּי, בְּהִתְחַלְכֶּךָ תִּנְחָה אִתְּךָ, בְּשִׁכְבְּךָ תִּשְׁמַר עֲלֶיךָ, וְהִקִּיצוֹת הִיא תְּשִׁיחֶךָ: כִּי בִי יִרְבּוּ זְמִיךָ, וְיִוָּסִיפוּ לְךָ שְׁנוֹת חַיִּים: אֲוֶרְךָ יָמִים בִּימִינֶךָ, בְּשִׂמְלֵה עֶשֶׂר וְכָבוֹד: יְיָ עַז לְעַמּוֹ יִתֵּן, יְיָ יְבָרֶךְ אֶת עַמּוֹ בְּשָׁלוֹם:



יום ששי - י"ב אב

בִּסְכַּת דְּבַמַּאי

מתני' תקלין שבדמאי - השיתין והרימין, והעוורדין, וכןות שות, וכןות שיקמה, ונובלות התמרה, והגופנין, והנצפה. וביהודא - האוג, וחומץ והפוספר.

רבי יהודה אומר: כל השיתין - פטורות, חוץ משל דיופרא. וכל הרימון - פטורין, חוץ מרימי שיקמה. וכל בנות שיקמה - פטורות, חוץ מן המוסטפות.

גמרא אומר רבי יוחנן: לפי שרוב מינין הללו אין באין אלא מן התפקר - לפיכך מנו אותן חכמים.

רבי שמעון בן לקיש אומר: לא שנו אלא דמאי, אבל ודאי –
חייבין. רבי יוחנן אומר: לא שנייא, בין דמאי בין ודאי – פטורין.

ומשיא על רבי יוחנן, לא שנו אלא דמאי, אבל ודאי – חייבין!
אמר רבי לא: לפי שבכל מקום ומקום לא חשיב אלא דמאי, והכא
לא אתינן אלא ודאי.

מתניתא מסייע לרבי יוחנן! מכזיב ולחלן – פטור מן הדמאי.
ושנייא היא מכזיב לחלן בין דמאי בין ודאי? אופה הכא, לא
שנייא בין דמאי בין ודאי!

מתניתא פליגא על ריש לקיש! אם היו נשמרים – חייבין. עיקרן
לא מן ההפקר הן באין? פתר לה, אחר רוב נשמרים. אתא חמי:
אם הרוב משמרים – דברי הכל חייבין בין דמאי בין ודאי. אם
אין הרוב משמרים – דברי הכל פטורין, בין דמאי בין ודאי.
מחצה על מחצה – לית יכול.

[דף א' ע"ב]

דתנינן: מחצה על מחצה – דמאי.

אמר רבי יירא: לא סוף דבר הקלין שבדמאי, אלא אפילו דמאי עצמו.

תני: נכנס לעיר שרובה עבו"ם, ספק רוב משמרין, ספק אין הרוב משמרין – דברי הכל תיבין בין דמאי בין ודאי.

נכנס לעיר שרובה ישראל, ספק רוב משמרין, ספק אין הרוב משמרין – דברי הכל תיבין.

ספק רוב עבו"ם, ספק רוב ישראל. ספק רוב משמרין, ספק אין הרוב משמרין – מחלוקת רבי יוחנן ורבי שמעון בן לקיש.

אילו הן השיתין? רבי שמעון בריה דרבי אבא אמר: אילו שהן יוצאות מתחת העלין.

הכפורות והמסויפות – הרי אלו פטורות. ואילו הן הכפורות? עד שלא הושיב שומר עליהן.

ובשומר הדבר תלוי? אמר רבי יוסי: כשאין בהן כדי טיפול שומר.

ואילו הן המסויפות? משקפלו המקצועות.

רבי לעיי אמר משום רבי אליעזר: הבפורות – הרי אלו חייבות, מפני שהן בקזקת משתמרות. רבי יוסי בן הלפתא אמר: השיתין שבציפורין – הרי אלו חייבות מפני שהן בקזקת משתמרות.

נסתייפו התאינים והוא משמר שדהו מפני ענבים. ענבים והוא משמר שדהו מפני הירק, אם נכנס הוא הפועל ופעל הפית מקפיד עליו – אסורות משום גזל.

עולא בר ישמעאל בשם רבי יוחנן: רבי ורבי יוסי בי רבי יהודא נכנסו לוכל במסויפות, וצווח בקן השומר, ומשך רבי יוסי בי רבי יהודא את ידיו מהן. אמר לו רבי: אכול שבבר נתיאשו הבעלים מהן.

רבי יוחנן בעי: צווח ואת אמר הכין!

אמר רבי יונה: יאות הוא מקשי.

והא מתניתא

שבת קודש – י"ג אב

[דף ב' ע"א]

פליגא, הסיאה והאיזוב והקורנית שבהצר, אם היו נשמרין –
 התייבים. אם בגינה, אפילו נשמרין – פטורות. תפן – יכול הוא
 לומר לו: הרי כל העולם כולו לפניך. ברם הכא – כלכלה אחת
 היא, ואני משמרה לבעל מלאכתי.

תני רבי יוסי בי רבי יהודה: הנזבלות הנמכרות עם התמרים –
 הרי אלו פטורות [הייבות].

מה, שתי קופות זו בצד זו, או שתי קופות זו על גב זו? לא
 שנייה, היא זו בצד זו, והיא זו על גב זו. אלא כי אגן קיימין,
 במעורבות.

בשהטילו שאור, או בשלא הטילו שאור? רבי מנא אומר:
 בשהטילו שאור אגן קיימין. אם בשהטילו שאור בפני עצמן – יהו

חַיִּיבוֹת! לֵית יָכוֹל, דְּאָמַר רַבֵּי יוֹחָנָן: מִפְּנֵי שְׂרוּב הַמֵּינִין הָאֵלֹו
בְּאִין מִן הַחֶפְקָר, לְפִיכֹד מְנו אוֹתָן חֲכָמִים.

רַבֵּי חֲנִינָא אָמַר: בְּשָׁלָא הִטִּילוּ שְׂאוֹר אַנְן קַיִמִין. אִם בְּשָׁלָא
הִטִּילוּ שְׂאוֹר, אָפִילוּ בְּמַעֲרֻבּוֹת יְהוּ פְטוּרִין! לֵית יָכוֹל, דְּאָמַר רַבֵּי
יִשְׁמַעְיָאֵל בְּרַבֵּי יוֹסִי מִשּׁוּם אָבִיו: אֲשַׁכּוּל שְׁבִיכָר בּוּ גְרָגִיר יְחִידֵי –
כּוֹלוּ חִיבוּר לְמַעֲשָׂרוֹת.

רַבֵּי יוֹסִי בִּי רַבֵּי בּוֹן אָמַר: רַבֵּי זְעִירָא וְרַבֵּי הִילָא, חֵד אָמַר
בְּתַדִּין, וְחֵד אָמַר בְּתַדִּין. וְחֲכָמִים אוֹמְרִים לֹא בְּדַבְרֵי זֶה וְלֹא
בְּדַבְרֵי זֶה, אֲלֵא, אֵת שְׁחִטִּילוּ שְׂאוֹר – חַיִּיבוֹת, וְאֵת שְׁלָא הִטִּילוּ
שְׂאוֹר – פְטוּרוֹת.

וְהַגּוֹפְנָן, שְׁמִירָה. מַה? בֵּין יְהוּדָא בֵּין גְּלִיל? מִן מַה דְּמַתְּלִין לָהּ
מַתַּל בְּגְלִילָא, שׁוּמְרָה – שְׁמֹר מְרָה. מֵאֵן מַתַּל לָךְ עִם תְּבַלְיָא,
תְּדָא אֲמַרְתָּ, בְּגְלִיל – פְטוּר, וּבִיהוּדָא – תֵּיב.

כּוּסְבָּרָה כּוּסְבָּרְתָה. מַה? בֵּין יְהוּדָא בֵּין גְּלִיל? מִן מַה דְּמַתְּלִין לָהּ
מַתַּל בְּדְרוּמָא, כּוּסְבָּרָה כּוּסְבָּרְתָה, מִן מַתְּלִין עִם תְּבַלְיָא, תְּדָא
אֲמַרְתָּ: בְּגְלִיל – תֵּיבְתָה, וּבִיהוּדָה – פְטוּרָה.

תנאי אָמר רבי יהודה: בראשונה, הָיה חוֹמֵץ שְׁבִיהוּדָה – פֶּטוּר מִן הַמַּעֲשָׂרוֹת, שֶׁהָיוּ עוֹשִׂין יֵינֵן בְּטַהֲרָה לְנִסְכִּים וְלֹא הָיָה מִחְמוּץ, וְהָיוּ מְבִיאִין מִן הַתְּמֵד. וְעַכְשָׁיו שֶׁתִּינֵן מִחְמוּץ – חַיִּיב.

מִחֻלְפָּא שִׁיטְתִּיהּ דְּרַבִּי יְהוּדָא! דִּתְנִינֵן תַּמּוּן: הַמְתַּמֵּד וְנָתַן בְּמִים בְּמִידָה וּמִצָּא כְּדֵי מִידָתוֹ – פֶּטוּר, וְרַבִּי יְהוּדָא מְחַיִּיב. וְכֹא, הָא אָמר הַכִּין!

אָמר רבי לָא: בראשונה הָיוּ עֲנָבִים מְרֻבּוֹת וְלֹא הָיוּ חֲרֻצָּנִים חֲשׂוּבוֹת. וְעַכְשָׁיו שָׂאִין עֲנָבִים מְרֻבּוֹת – חֲרֻצָּנִים חֲשׂוּבוֹת.

רבי הוֹנָא אָמר, רבי ירְמְיָה בְּעֵי: לִית הָדָא פְּלִיגִי עַל רַבִּי שְׁמוּעוֹן בְּן לְקִישׁ?

וְיָרְבוּ כָּל הַרְמוּזִים עַל רִימֵי שְׁקִמּוּא, וְיִהְיוּ פֶטוּרִין! אָמר רבי יוֹסִי: תִּיפְתֵּר בְּמָקוֹם שְׂרׁוּב מְשֻׁמְרִין.

רבי יוֹסִי בְּרַבִּי בְּעֵי: וְאִין כָּל הָעוֹלָם לְפָנֶיךָ! וְיָרְבוּ כָּל הַרְמוּזִין שְׁבַעֲעוֹלָם עַל רִימֵי אוֹתוֹ הַמָּקוֹם וְיִהְיוּ פֶטוּרִים!

[דף ב' ע"ב]

הַלְמָה ב'

מתנני' תְּדַמְאֵי – אֵינן לֹא חוֹמֵשׁ וְאֵינן לֹא בִיעוּר.

וְנֶאֱכַל לְאוֹנִין.

וְנִכְנָם לִירוּשָׁלַיִם וְיוֹצֵא.

וּמֵאֲבָדִין אֶת מִיעוּטוֹ בְּדַרְכִּים.

וְנוֹתְנוּ לְעַם הָאָרֶץ וְאוֹכֵל בְּנִגְדוֹ.

וּמִחֲלַל אוֹתוֹ כָּסֶף עַל כָּסֶף, וְנִחְוֹשֶׁת עַל נִחְוֹשֶׁת, כָּסֶף עַל נִחְוֹשֶׁת,

וְנִחְוֹשֶׁת עַל פִּירוֹת, וְיִחְזוֹר וְיִפְדֶּה אֶת הַפִּירוֹת; דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר.

וְחֻכְמִים אוֹמְרִים: יַעֲלוּ הַפִּירוֹת וְיֶאֱכְלוּ בִירוּשָׁלַיִם.

גמרא לא יוֹחֵנן כִּהֵן גָּדוֹל הָעֵבֶיר הוֹדֵיית מַעֲשֵׂר? הָעֵבֶירֵן –

שְׁלֵא יתְנוּדוּ, הָא לְבַעַר – צָרִיד לְבַעַר. וּבִדְאֵי. אָבֵל בְּדַמְאֵי – אֵינן

צָרִיד לְבַעַר.

תני: נאכל באנינה, ואינו נאכל בטומאה. מה בין אנינה מה בין טומאה? אמר רב נחמן: טומאה – מצויה, אנינה – אינה מצויה. גזרו על דבר שהוא מצוי, ולא גזרו על דבר שאינו מצוי.

אמר רבי יוסי: אפילו בספק טבל לא עשו אותו. אילו בספק טבל, ספק ניתקן מעשר שני ספק לא ניתקן – שפוא אינו אסור לאונן? ברם הקא – מותר לאונן!

תמן תנינן: התרומה ותרומת מעשר של דמאי. והקא את אמר הקני?

אמר רבי זעירא: תמן תנינן, תרומת מעשר של דמאי. ברם הקא מעשר שני של דמאי.

אמר רבי אימי: אין המשנה הזאת יוצאת ידי תרומת מעשר של דמאי. מאי בדון? תמן רבי מאיר. ברם הקא – רבנן.

רבי זעירא אמר בשם רבנן: בדין היה, תרומת מעשר של דמאי – שלא יפריש עליה חומש. ולמה אמרו שיפריש? מפני גדירה, שאם את אומר לו שלא יפריש, אף הוא אינו נוהג בה בקדושת.

מ _____ שְׁעוּרִים יוֹמִיִּים לְיָמֵי שְׁבוּעַ פְּרִשַׁת וְאַתְחַנֵּן תְּשַׁעִּיד

בְּדִין תְּהֵא, מַעֲשֵׂר שְׁנֵי שָׁל דְּמַאי – שְׁיַפְרִישׁ עָלָיו חוֹמֶשׁ, וְלָמָּה
אָמְרוּ שְׁלֹא יַפְרִישׁ? מִפְּנֵי גְדִירוֹ, שְׁאֵם אֶת אוֹמֵר לוֹ שְׁיַפְרִישׁ, אִף

